

جزوه آموزشی فصل ۹ مطالعات (دروس ۱۷ و ۱۸) پایه: هشتم

تهیه کننده: جمشید اقبال پناه دبیر آموزش و پرورش منطقه زیویه

درس ۱۷

قاره پهناور آسیا از قطب شمال تا جنوب مدار استوا امتداد یافته است و بخش اعظم آن در نیمکره شمالی قرار دارد.

قاره آسیا از شمال به اقیانوس منجمد شمالی، از جنوب به اقیانوس هند و از شرق به اقیانوس آرام محدود می شود.

قاره آسیا از طریق تنگه برینگ از آمریکای شمالی جدا می شود.

قاره آسیا از طریق کانال سوئز از آفریقا جدا می شود.

در بین قاره های جهان، تنها دو قاره آسیا و اروپا به هم چسبیده اند به همین دلیل، بعضی از جغرافیدانان این دو قاره را یک قاره دانسته و آن را «اوراسیا» نامیده اند.

جغرافی دانان رشته کوه اورال را مرز بین دو قاره آسیا و اروپا در نظر گرفته اند.

قاره آسیا وسیع ترین قاره جهان است.

ناهمواری های قاره آسیا: ۱- فلات های بلند و کوه های مرتفع ۲- سرزمین های پست ۳- مجمع الجزایر آتشفشانی

چهار فلات بلند آسیا از غرب به شرق عبارتند از: مغولستان - تبت - ایران - آناتولی

در آسیا رودهای پرآب جلگه های پهناوری به وجود آورده اند.

جلگه های مهم آسیا: جلگه سیبری - جلگه گنگ و سند و جلگه چین

جلگه سیبری در شمال آسیا قرار دارد و از آبرفت رود ینی سبی به وجود آمده است.

جلگه گنگ و سند از آبرفت همین دو رود به وجود آمده اند.

رودهای گنگ و سند از **کوه های هیمالیا** سرچشمه می گیرند .

گاهی رودها، آبرفت ها را در مصب خود انباشته می کنند.از انباشته شدن آبرفت ها در مصب رودها، سرزمین های مثلث شکلی به وجود می آیند که به آنها **دلتا** میگویند.

به طور کلی دلتاها زمین های مناسبی برای **کشاورزی** بوده و جمعیت انبوهی را در خود جای داده اند اما با این حال ساکنان دلتاها در معرض خطراتی چون **طوفان های دریایی، طغیان رود و سیلاب** هستند.

دلتای بنگال از آبرفت رودهای **گنگ و براهماپوترا** به وجود آمده است و این دلتا قسمت اعظم خاک کشور **بنگلادش** را شامل می شود.

جلگه چین از آبرفت رود **یانگ تسه کیانگ** به وجود آمده است.

مجمع الجزایر آتشفشانی آسیا : ۱- **فیلیپین ۲- ژاپن ۳ اندونزی**

از آنجایی که این بخش از قاره آسیا از ناهمواری های جوان است، **کوه های آتشفشانی** زیادی در آنها مشاهده می شود. در این مناطق، زمین لرزه های بسیاری رخ می دهد. کشورهایی که در این منطقه واقع شده اند، همواره در معرض بلایای طبیعی چون **زمین لرزه، سونامی و فعال شدن کوه های آتشفشانی** هستند .

در سرزمین های مجاور قطب شمال در **سیبری**، هوا در تمام روزهای سال **سرد** و دارای **یخبندان های طولانی** است. بخش های داخلی و مرکزی آسیا، آب و هوای **قاره ای یا برّی** دارند .

ویژگی های آب و هوای قاره ای یا بری : ۱- **زمستان های بسیار سرد ۲- تابستان های بسیار گرم و خشک.**

سرزمین های مجاور دریاها از دریای سرخ تا جزیره تایوان در شرق چین، آب و هوای **گرم** دارند.

آسیا از نظر بارش به دو قسمت تقسیم می شود: ۱- **آسیای مرطوب(سبز) ۲- آسیای خشک**

آسیای مرطوب: مشرق، جنوب و جنوب شرقی آسیا در معرض وزش بادهای موسمی (مونسون) قرار دارند . این بادهای که در اواخر بهار و فصل تابستان از اقیانوس ها به سمت خشکی می وزند، موجب ریزش باران فراوان در این ناحیه می شوند.

بادهای باران آور آسیا : ۱- **بادهای باران آور موسمی ۲- بادهای باران آور غربی ۳- بادهای باران آور مدیترانه ای**